

Κοιμήσου κι' ὁ χουδὸς ἀπὸς θ' ἀπλώσῃ τὰ φτερά του
νὰ σ' ἐλαφροσκεπάσῃ·
ἀν' ἡσυχίαν ἀγέρας τῆς νυκτὸς τὸ κορὸ φύσημά του,
ἢ εὐχὰ μὴ δὲ φθάσῃ.

Κοιμήσου νῦναι ὁ ὕπνος σου γλυκεῖα χαρὰ κ' εἰρήνη·
δὲς! τῶν ὀνείρων ὁ φανὸς, τὸ ἀργυρὸ φεγγάρι,
μὲ τῆς χρυσαῖς ἀχτιδὲς του ἀπὸ ἡνιὰ σου χύνει
τὴν γαλαστὴν του χάρι.

Κοιμήσου! βλέπε ὄνειρο χρυσοῦ καὶ χαμογέλα...
πῶς μ' ἀγγελουδίᾳ 'ς τὰ ἡνιὰ παίζεις χαριτωμένα,
καὶ κάθεσθε 'ς ἐὶννεφο δάσφυρο καθένα
κι' αὐτὰ διαμάντια σου κυλοῦν καὶ σοὺ φωνάζουν:
[Ἴστα!

Κι' ἅμα τὰχνά σου σύγνεφο κυλίσῃ 'κεῖ κοντὰ τους,
αὐτὰ γελῶντας δὲ φιλοῦν 'ς τὸ κοραλλένιο στόμα,
καὶ τὰ μαλλιά σου πλέκονται μαζὶ μὲ τὰ μαλλιά τους
πῶχουν τὸ ἴδιο χρῶμα.

Καὶ ἔπειτα σ' ἀρπάζουνε μὲ τὰ φτερά τους πάλι
καὶ 'ς τῆς γλυκεῖας μανούλας σου δὲ φέρουν τὴν
[ἀγκάλῃ·

αὐτό, παιδί μου, τὸ χρυσοῦ θὰ ἴναι ὄνειρό σου·
αὐτὸ μὲ λέρ' ἢ ὀϊ' σου καὶ τὸ χαμόγελό σου...

Καὶ ὅταν «ξύπνα!...» σοὺ λαλή τὸ πρωῒνὸ ἀνδόνι
ποῦ ἡ φωνὴ του δάκρυο καὶ χαμογέλιο διίγει,
ὅταν ἡ πρώτη τοῦ ἡλίου ἀχτίς δὲ διμόνη
καὶ μ' ἓνα φίλημα χρυσοῦ τὰ βλέφαρά σ' ἀνοίγῃ,

θὰ ὀδῇς νὰ γέρον ἄγγελος εἰς τὸ λευκὸ σου στῶμα,
καὶ ὅαν αὐτὸς ποῦ 'ς τόνειρο δὲ φίλησε 'ς τὸ στόμα,
καὶ τὴν φτεροῦν' ἀνοίγοντας τὴν ἀργυρὴν του πάλι,
σ' ἔφερε 'ς τῆς μανούλας σου τὴν ἀνοιχτὴ ἀγκάλῃ.

Αὐτὸς μὲ ἐμὲ ὁλονυκτίς τὸν ὕπνο σου φυλάει
σιμὰ σου, ἀκριβό μου·
καὶ 'ς τὴ στιγμὴ ὁποῦ γοργὸς ἡνιὰ θὲ νὰ πετᾷ,
θὰ τοῦ φωνάξῃς χαροπὸ: «ὦ εἶδα 'ς τόνειρό μου!...»

... Σὺ, Παναγιά, ποῦ ἐσφίξες παιδί 'ς τὴν ἀγκαλιά σου
'ς τοῦ κόσμου τὸ ἡμέρι,
ποῦ μητρικὸ χαμόγελο καὶ δάκρυο ἡ καρδιά σου
ἢ ἅμα τὸ ξέρει,

Σὺ ποῦ κρυφὰ τὴν ὥρ' αὐτὴ τὸ 'μάτι σου μὲ βλέπει
ποῦ ἀγρύπνουμε μόνο Σὺ κ' ἐγὼ καὶ τὰγγελουδίᾳ,
ἄχ! πάντοτε 'ς τὸν ὕπνο' του λευκὴ ἀπλώνει σκέπη
καὶ ραῖνέ το μὲσ' 'ς τόνειρο οὐράνια λουλούδια!

Κάμε νὰ βροῖσῃ πάντοτε Οὐράνια λουλούδια,
εἰς τῆς ζωῆς τὸ δρόμο,
καὶ πάντοτε 'ς τὸν ὕπνο' του νὰ βλέπῃ ἀγγελουδίᾳ
μὲ τὰ φτερά 'ς τὸν ὦμο!...»

ᾠ! χαίρε, ἀγνή τοῦ ὑπνώπτοντος βρέφους κοίτης
χιονολευκὸς ὡς τὰ ἐν τῷ ὄνειρῳ αὐτοῦ τοῖς ὁμοιωμο-
φοῦς αὐτῷ ἄγγελοι ἐπὶ τοῦ αἰθέρος βαστάζοντα νύφη!
χαίρε σκηνὴ ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἐπὶ γῆς συνενοῦσα πᾶν
ὅ τι ἀγνὸν καὶ ὠραῖον, πᾶσαν γοητεύουσαν τοῦ ἰδανικοῦ
κάλλους ἐκφάνει: δάκρυ καὶ μελιδίμα, ὄναρ καὶ ἄσμα.
'Ανμνήσιν καὶ ἑλπίδα!...

'Ανμνήσιν καὶ ἑλπίδα, ναι!... ἐν σοὶ ἡ ἀνθρωπώ-
της, εὐχάρως ἀνέλζουσα, μνησκαται τοῦ οὐρανοῦ ἐξ οὗ

κατῆλθε, καὶ ἔνθους ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς ἱερᾶς ἀνα-
μνήσεως, ἐν σοὶ πάλιν ἐλπίζει, ἀγγελε, ὅτι διὰ τῶν
πτερυγίων τῆς ἀγνότητος οὗς ἀσάτως φέρεις ἐπ' ὤμων,
συντελέσεις ποτὲ κατὰ δύναμιν εἰς τὴν πρὸς τὸν οὐρα-
νὸν ἐκείνον βαθμικίαν ἀνύψωσιν αὐτῆς.

ᾠ, εἴθε, εἴθε, λοιπόν, θαυμασίᾳ εἰκὼν τελειότητα
προδικαγράφουσα, χάριμα οὐ μόνον τῆς φαντασίας διὰ
τοῦ ἀσπράττοντος κάλλους ἀλλὰ καὶ τῆς καρδίας δε-
σπύζον διὰ τῆς ἡθικῆς ἐκφάνσεως, εἴθε σ' εὐλογοῖ τὸ
ἀκτινὸπληστον βλέμμα ἐπιρρίπτων ὁ παγεποπότης Θεός!

Καὶ ἡ πλάνης τοῦ κόσμου ἐπόπτις ψυχὴ, ἡ, ὡς τὸ
φύλλον ὑπὸ αἰπνοῦ ἀέρος, ὑπὸ τοῦ ἀχανοῦς καὶ ἀήλου
πρὸς τὸ ἰδανικὸν κάλλος ἐρωτοῦ αὐτῆς, ἡδονικῶς φερο-
μένη πρὸς τὸν χρυτογλυκὸν τῆς ιδέας πόντον, μακρὸν
ἐπὶ τοῦ θεάματος τοῦτου ἐφ' οὗ ἀπλέτως ἀνακλάται, ἡ
ἀκτὶς τοῦ ἰνδάλματος αὐτῆς ἐπιστάσῃ, ὥπτιι τέλος
ὑστάτον ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ ὑπνώπτοντος βρέφους ρί-
λμα, καὶ καθ' ἣν στιγμὴν, τοῦ ἡλίου ἀνατέλλοντος, ὁ
φύλαξ ἄγγελος, ὁ ἄγγελος τοῦ ὀνείρου, τὴν ἀερωδῶς
θροῦσαν πτέρυγα ἀσάτως τανύει πρὸς τὸν οὐρανόν, μα-
κρύνεται καὶ αὕτη σιγῇ καὶ ἀνεμοσφόρητος ἵνα τὴν
αὐτὴν φαινήν ἀνάκλασιν, ἐρευνῶσα, ἀνεύρῃ ἐπὶ τῶν
θαλλόντων ρόδων, τῆς στιλβούσης δρόσου καὶ τῶν χρυ-
σιζόντων τῆς ἀνατελλούσης αὐγῆς, ἡ ἐπὶ τοῦ φαινοτέ-
ρου τῶν χρυσῶν νεφῶν στοργικῷ μελιδίματι, τοῦ ἡδίο-
γος τῶν ῥόδων ἐναρέτου ἐρυθρίματος, ἡ τοῦ λαμπερωτέ-
ρου τῆς δρόσου συμπαθοῦς δακρύου.

ΚΟΡΝΗΛΙΑ Α. ΠΡΕΒΕΖΙΟΥ.

Ο ΙΑΤΡΟΣ CHARCOT.

Τῇ πρωτῇ τῆς 11 16 μεσοῦντος ὁ ἱατρός Charcot εὐ-
ρισκετο νεκρὸς ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ πρό-
τινων ἐτι ὥρῶν πληρῆς ζωῆς ἀπνύσθαι τῇ οἰκογε-
νεῖᾳ αὐτοῦ χαριεστάτην καὶ πῶς εὐτραπέλῳ ἐπι-
στολῇ. Καὶ ἰδοὺ τὸ χάριν τέρας ταξιδίου, ὅπερ
ἐπεχειρήσθη σὺν τοῖς ἱατροῖς Debove καὶ Straus καὶ
τοῦ γαμβροῦ τοῦ μεγάλου Pasteur κ. Vallery-Radot,
μετεβλήθη εἰς ταξίδιον θανάτου, ἀτυχῶς διὰ τὴν
τῶν εὐγενῶν γαλαστῶν καὶ τὴν καθόλου ἐπιστήμην,
ἥς ἐνθους μύστης διετέλεσεν ὡς ὁ ἐπιφανὴς ἀνὴρ.
Ὁ ἄδης παρ' οὗ πολλάς ἀπέσγα ὑπάρξεις, οἷον εἰ
ἐκδικούμενος ἀφῆρπαζεν αὐτὸν διὰ βροτολογίου ἀλη-
θῶς σθητικῆς παθήσεως, ἢ 'ς προσεβλήθη προ-
έτους.

Τὸ ἔργον τοῦ Charcot τοσοῦτον εὐρὺ ὑπάρχει,
ὥστε πρὸς ἀκριβὴ καὶ ὅσον ἐνεσθὶ πλῆρη αὐτοῦ εἴρι-
κόνισιν οὐ μόνον δεῖται χωρὶς πάλου, ἀλλὰ καὶ
μελέτης οὐ σμικρᾶς καὶ ἐκτετατοῦς τῆς τιμῆσεως.
Ἀνδρῶν τοιούτων οἱ βίαι οὐχὶ εἰς τοῦ παρακρημῆμα
γράφονται ταῦτο σὺν τῷ χρόνῳ ἀντελείπει καὶ διὰ
τῆς συμβολῆς πολλῶν. Ἐφ' ᾧ καὶ ἐξέστω ἡμῖν ὡς
τὰ κυριώτατα σημεῖα τοῦ ἐκτελέσαντος ἀνδρός, ὅστις
τοσοῦτον ἐδόξατο τὴν γενικὴν ἐπιστήμην νὰ ἐκθώμεν.

Ὁ Jean Martin CHARCOT, γεννηθεὶς ἐν Παρισίῳ
κατὰ τὸ ἔτος 1825, μετὰ ἐξαιρέτους περὶ τὴν ἱατρι-

κὴν σπουδὴς ἐν τῇ αὐτῇ πόλει ἀναγορεύθη διδάκτωρ τῷ 1853. Μετὰ τρία δ' ἔτη, ἵτοι κατὰ τὸ 1856, ὠνομάσθη ἱατρός τοῦ κεντρικοῦ γραφείου τῶν νοσοκομείων, ὑφηγητὴς δὲ κατὰ τὸ 1860 καὶ μετὰ ἑτη δύο διωρίσθη ἱατρός τοῦ μεγάλου καὶ ἱστορικοῦ φιλανθρωπικοῦ ἰδρυμάτος Salpêtrière. Ἀπ' αὐτῆς δ' ἀναφαίνεται ὁ μέγας ἐπιστήμων διὰ σπουδαίων μελετῶν περὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Τῷ 1873 ἐγένετο μέλος τῆς ἀκαδημίας τῆς ἱατρικῆς καὶ τῷ 1880 καθηγητὴς τῆς κλινικῆς διὰ τὰς νευρικές ἀσθενείας, ἔδρας ἐδικῆς αὐτοῦ χάριν ὀνομασθείσης, κατὰ δὲ τὸ αὐτὸ ἔτος ἰδοῦσατο τὰ *Archives de neurologie* τὸ σπουδαιότατον σύγγραμμά τῆς Γαλλίας περὶ τῶν ἀσθενειῶν τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Τῷ 1883 ἐξελέγη μέλος τοῦ πανακαδημίου ὡς μέλος τῆς ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν. Ὑπὸ μεγίστου ἐρώτος πρὸς τὴν ἐργασίαν ψεγόμενος, ἐγένετο, σὺν τοῖς Bouchard καὶ Chauveau, ὑποδιευθύντης τῆς *Revue de médecine*, διευθύνων ταυτοχρόνως τὰ *Archives de pathologie expérimentale et d'anatomie pathologique*, καὶ τὴν *Nouvelle iconographie de la Salpêtrière*. Ἀναλογισθῶσαν δὲ οἱ ἡμέτεροι ἀναγνώσται, ὅτι ἐν ᾧ χρόνῳ ἐν τοῖς ἔργοις τούτοις ἐπεδιδετο, ἐδίδασκε, ἐδιδάσκουσα τὴν μεγάλην αὐτοῦ πελατείαν, καὶ συνέγραψεν ἅμα. Κατάλλει περὶ τοὺς ἑνδεκα τόμους συγγραμμάτων σπουδαιότατων, μὴ καταλεγόμενῶν ἐν αὐτοῖς ἑτέραν τεσσάρων, ἃν μὴ καὶ πλειόνων, τόμων τῶν κλινικῶν μαθημάτων *Leçons de mardi* καὶ *Clinique de maladies du système nerveux*, ὧν ἡ δημοσίευσίς ἀνατέθεται τῷ ἱατρῷ Guignon, γραμματεῖ αὐτοῦ.

Μέγα δ' ἐστὶ κατόρθωμα τοῦ ἐξόχου ἐπιστήμονος, συγκροτήσαντος σχολὴν ἐκ διασήμων ἀνδρῶν, οἱ εἰσιν οἱ καθηγηταὶ Bouchard, Cornil, Straus, Hayem, Debove, Joffroy καὶ ἄλλοι. Ἡ σχολὴ αὕτη, ἥς ἀρχηγός ἐγένετο ὁ Charcot, διακρίνεται ὡς σχολὴ τῆς Salpêtrière. Γνωσταί εἰσι, νομίζομεν, αἱ μελέται τῆς σχολῆς ταύτης καὶ ἰδίᾳ τοῦ ἐξόχου αὐτῆς πρωτοστάτου ἐπὶ τοῦ ὑπνωτισμοῦ, καὶ αἱ ζητήσεις, αἵτινες προεκλήθησαν ἐπὶ τῶν μελετῶν τούτων. Μετὰ πολλὰ πειράματα κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ ὑπνωτισμὸς περιλαμβάνει πολλὰς καὶ διαφόρους νευρικές καταστάσεις, τὴν καθ' ἑαυτὴν, τὴν ληθαργίαν καὶ τὴν ὑπνωτισίαν (sombolisme). Ἡ ἀνάπτυξις τῶν παρατηρήσεων καὶ γνωμῶν ἐπὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος φαινομένου, ὅπερ παραόσκει τὰ νεῦρα τῆς δικαιοσύνης ἐν τῇ ἀπονομῇ αὐτῆς, δύναται νὰ πληρῶσιν πολλὰς σελίδας καὶ ἐστὶν ὑποκείμενον ἰδιαιτέρως μελέτης.

Ἀλλ' ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ φιλανθρώπου Charcot οὐ μόνον ἡ Γαλλία θλιβήσεται, ἀλλὰ πᾶσα ἡ δοφί. Εὐρώπῃ, ἥτις ἐπίσης ἐτίμησεν αὐτὸν καὶ τὸ ἐξοχὸν αὐτοῦ καὶ θαυμασίον ἔργον, καὶ ἥς τὰ ἐπιστημονικὰ ἰδρύματα τιμὴν ἐκείνων ἐλοχίζοντο ἀναγράφοντα τὸ ὄνομα τοῦ Charcot ἐν τοῖς καταλόγοις τῶν μεγλῶν αὐτῶν. Ἐπίτιμος διδάκτωρ τοῦ Κιέλου, τῆς Βυρζιδούργης, καὶ ἄλλων ἡν ἅμα μέλος τῆς Royal Academy of Ireland, τῆς Royal medico-chirurgical Society of London, Edinburgh κτλ. Οὕτω θρηνησά ἡ ἐπιστὴν κατατιθῶσιν ἀμείραντον ὄψεως στέφανον ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ περὶδόξου διαδόχου τοῦ Ἀσκληπιοῦ.

ΑΓΡΟΤΙΚΟΝ ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ.

ΣΤ.

Ἡ Ἐκδρομὴ.

Ἐσκέφθη, ἐσκέφθη ἐπὶ πόλιν καὶ ἀπῆρθε καὶ ἀπῆρθε καὶ συνεκέντρώθη εἰς ἐκεῖνο τὸ χειρόγραφον ἡ προσοχή του πᾶσα. Ἀν' ἐραντάζετο ποτε ὅτι ἦτο δυνατόν, νεκρωτῆται κόρη νὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ φιλοσοφήσῃ ἐφ' ἐαυτῆς. Ἐθάρμαζε λοιπὸν τὴν ἡρώϊν καὶ ἐν τῷ θυμῷ αὐτῇ ἠσθάνετο, ὅτι αὕτη κατεῖχεν ἡδὴ μέγα μέρος τῆς καρδίας του.

Ὅτε ἐκρύψα τὸ χειρόγραφον καὶ ἠγέρθη ὁ ἥλιος εἰχεν ἡδὴ δύσει. Ἐξῆλθε καὶ ἤρξατο νὰ βηματίζῃ ἀσκόπως, διευθυνόμενος ὅπου ἂν ἔφερον αὐτὸν ἡ ἡ ἐστράτη ὁδός. Νέφθ' ἐρυθρόχρυσον ἐκσέμουν τὸν ὀρίζοντα οἱ γρύλλοι μελαγχολικῶς τὸ ἄσμα τῶν ἐτόνιζον μονότονον καὶ πονεῖν ἐκπύριζον εἰς ἐπὶ κόσσοι τινες, ὁ δὲ τῆς Φοίβης δίσκος ἐσελάγγιζε πλησιραῖς κατὰ ἀντατολῆς. Οἱ φοιτητῆς προῦχόμενοι ἐπὶ Αἴφνης ἔστη.

Ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς φύσεως ὑπέμνησεν αὐτῷ τὰ ἐν τῷ χειρογράφῳ καὶ σὺν αὐτοῖς τὴν γράψασαν. Ἐπεθύμει νὰ ἔχη παρ' αὐτῷ τὴν νεκρίδα καὶ θαυμάζωσιν ὁμοῦ τὰ μεγάλα ἔργα τοῦ Δημιουργοῦ. Ἐπόθει, νὰ τῇ λαλήσῃ περὶ μυθίων, ἵνα τῇ ἀπευθύνῃ πλείστας ἐρωτήσεις ἐπεθύμει ν' ἀκούσῃ αὐτῆς ὁμιλοῦσας πρὸς αὐτὴν περὶ τῶν πᾶσων τῆς ἡλίκης νὰ ἐρωτήσῃ αὐτὴν περὶ τοῦ ἀπείρου, ὅπερ ἀνεφέρετο ἐν τῷ χειρογράφῳ.

Πῶς ἤρξαντο καὶ οἱ ἀσπέρεις ἐν τῇ οὐρανῷ νὰ φαίνωνται μαρμαρίζοντες, ἡ νὺξ προέβαινεν ἐν πᾶσιν μεγαλοπρεπείᾳ τῆς γῆς τὸ πρόσωπον σκιάζουσα καὶ τὸ χρυσοῦν τῆς Φοίβης φῶς καθίστατο ζωηρότερον πλὴν ὅτε ὑπὸ τῆς νεφέλης ἐσκιάζετο ἄλλὰ μετὰ στιγμῆς τινος καὶ πάλιν ἐπανελάμπε, μακρὰς δὲ τότε ἔρριπτον σκιὰς τὰ δένδρα καὶ οἱ βράχοι.

Ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἡ χαρίεσσα καὶ ἡλέεσσα, ἡ οὐδέποτε μεριμνήσασα, εἰ μὴ περὶ τῆς ἐπιστήμης, ἐμελαγχόλη ἡδὴ. Ἡ νὺξ ἤρεσκεν αὐτῷ μυστηριωδῶς ἐπέδρα ἐπὶ τῶν συναισθημάτων αὐτοῦ ἡ πένθος σιγὴ αὐτῆς.

Πόσον ὠραῖον ὅα ἦτο ἂν πάντοτε ἡ νὺξ τὴν γῆν μας ἐπεκλύπτεν! ἐφώνησε μετ' ἀφελείας. Ἡρέμα βαδίζων ἐπέστρεφεν εἰς τὸ χωρίον ἡδὴ. Ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἰκίσκον οἱ καλοὶ χωρικοὶ ἐκλήθητο παρὰ τὴν τράπεζαν προσδοκῶντες αὐτόν. Προσπᾶθησε νὰ φανῇ αὐτοῖς ἀτρεχῶς, ἐφαγεν ὀλίγον καὶ μετὰ ταῦτα ἐξηπλώθη ἐπὶ τῆς κλινῆς του. Μυρία σκέψεις ἐν τῷ ἐγκέφαλῳ του ἀνεκλυόντο καὶ τὸν ὕπνον ἀπεδιώκον, καὶ πάλιν ἀντικείμενον τῶν σκέψεων του ἦτο τὸ χειρόγραφον.

Πολλὰκις πρὸς γὰρ τὴν τὸσοδὸν ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ ἡδὴν συστήματος ὥστε ἀκούσιως εἰ ἀναγκάζομεθα αὐτὰ κατὰ νοῦν νὰ ἐχθῶμεν, αἱ δὲ εἰκόνες τῶν ἀναγκριστημάτων ἡμῶν καὶ ἐφ' οὗ παύ-

— Τίς εἶ !

— Σὺ ! ἀπάντησεν ἀπὸ τοῦ βράχου ἡ φωνή.

— Βλέπετε, δασποινίς, ὅτι ὑμεῖς ἐστέ μόνη καὶ οὐδεμίαν ἄλλην ἔχετε ἀδελφὴν. Ἰδοὺ καὶ ἡ φωνὴ ἐκείνη μαρτυρεῖ αὐτῷ, ἀπαγγέλλει εἰς τὴν ἐρώτησιν ὑμῶν « Σὺ εἶ » εἶπεν ὁ νέος.

— Ἡ νεῖς ἀπάντησε διὰ μειδιήματος. Θυμηθῆναι ἐπέχυσεν εἰς τὰ πρόσωπα πάντων ἡ εὐφυΐα τοῦ Ἀριστωνος, ὅστις προσέθηκεν.

— Οἱ θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου ἀπέθανον καὶ αἱ νύμφαι τῶν ὀρέων καὶ αἱ δρυάδες τῶν δασῶν ἠφανίσθησαν, ἀλλ' ἡ τέλεινα ἡχώ ὑπάρχει ἐτι. ἄορατος δὲ μόνον ἀπντᾷ ἡμῖν, ὁσάκις ἂν ἀπευθύνωμεν αὐτῇ τὸν λόγον. Ἀνέγνωτέ ποτε, δασποινίς, ἐν ταῖς μεταμορφώσεσι τοῦ Ὀιδίου τὸν μῦθον τῆς Ἥχους καὶ τοῦ Νηρείσου;

— Δυστυχῶς ἄγνοῶ τὴν λατινικὴν, δὲν περιήλθε δὲ ποτε εἰς χεῖράς μου μεταφράσις τις, εἰ μὴ τεμάχιζα τινα ἀπὲρ ἐν περιοδικοῖς ἀνέκτων μεταπεφρασμένα. Ἄν εἴχετε τὴν καλὴν θέλησιν νὰ διηγηθῆτε ἡμῖν τὸν μῦθον τοῦτον, ἠθέλωμεν μείνει ὑμῖν εὐγνώμονες. προσέθηκεν ἡ κορασίς χαλῶνως ἡμικλείουσα τὰ κρασσοφόρα βλέφαρά της, τοῦθ' ὅπερ κατεμάγευσεν τὸν νεανίαν.

— Εὐχαρίστως ἀπεκρίθη, ἀλλ' ἔχον εὐκρεστηθῆτε, ἀπαλλῆξάτέ με, παρακαλῶ, ὑμᾶς πρῶτον τοῦ ἐλάφρου τούτου θέρους· καὶ προσήνεγκε τῇ νεανίδι τὴν ἀνθοδέσμη.

— ὑποκλίνας ἐδέξατο, ἐλαίην καὶ ἀγαπῶμεν αὐτῷ ἐν χαλῶνι βλέμμα ὡς ἀντίδωρον· ἐκθήσαν ἐπὶ τῆς γλῶσσης ἀπέναντι ἀλλήλων παρὰ τοῖς γονεῦσι καὶ ὁ Ἀρίστων ἤρξατο ὡς ἑξῆς.

Η

Μῦθος περὶ Ἥχους καὶ Νηρείου.

« Γίος τῆς Λειριόπης καὶ τοῦ Κηρίσου ὁ ὠρεῖος Νηρείσος συνήνουν ἐν ἐκτῷ τῇ ἀφελείαν παιδὸς μετὰ τῆς ἀμειβόμενης καλλονῆς τελείου νεανίου. Ἡ ξανθὴ κόμη τοῦ τᾶς αἰτινας ἀνκλώσα τοῦ ἡλίου ἔστρεψε χρυσῷ φωτὶ τὴν στριγγύλην κεφαλὴν αὐτοῦ, ἐνῷ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ λάμποντες ὑπὸ πυρὸς ζωῆς καὶ χάριτος ἐνέπνεον ἀγάπην παντὶ τῷ βλέποντι. Ἀμύσταξ ἦτο ἔτι, ὅμοιος πρὸς κορασίδα καὶ συνεβίου μετὰ τῶν νυμφῶν, ἐξ ὧν πολλὰ ἠγάπησαν αὐτόν. Ἀλλ' οὗτος ἀτεγκτος εἰς τὰς δεήσεις καὶ τοὺς θρήνους τῶν νυμφῶν οὐδέποτε οὐδεμίαν ἠγάπησεν.

« Ἡ ὑπερ πᾶσαν ἄλλην ἐρώσα τοῦ Νηρείσου ἦν ἡ νύμφη Ἥχώ. Ἡ θνητὸς αὕτη κόρη ἦν ἄλλοτε ευχλωττος καὶ λεῖλος οὐκ ὀλίγον, καὶ λόγοις ἀπατήσασα ποτε τὴν Ἥραν ἐτιμωρήθη παρ' αὐτῆς, οὐδέποτε νὰ ἀρῇται τοῦ λόγου, νὰ ἐπαναλαμβάνη δὲ τὰς τελευταίας λέξεις τῶν ὑπὸ τῶν ἄλλων λεγομένων.

« Τρωθείσα αὕτη ὑπὸ σφοδρῶς πρὸς τὸν Νηρείσον ἐρωτὸς παρηκολούθει αὐτῷ ἀοράτως ἀνα τὰ ἄλση καὶ τὰ ὄρη ποθοῦσα, νὰ βλέπῃ πάντοτε αὐτόν. Ὡ!

πόσον ἐπεθύμει νὰ ἐκφράσῃ πρὸς αὐτόν τὸ φλογερὸν αἰσθημᾶ της. Ὡ πόσον ἠθέλε νὰ κλῖνῃ γόνυ πρὸ τοῦ θνητοῦ ἐκείνου καὶ νὰ τῷ εἴπῃ ὅτι ἀπείρως τὸν ἀγαπᾷ! ἀλλ' ἡ τιμωρία, ἥνπερ ἡ μεγάλη θεὸς ἐπέβαλεν αὐτῇ, ἀδύνατον καθίστη ταύτην νὰ ἐκτελέσῃ τοὺς πόθους της. Ἦρκειτο μόνον βλέπουσα αὐτόν καὶ θαυμάζουσα τὴν καλλονὴν του. Προσεδόκα, ὅπως πρῶτος αὐτὸς ἀρῇται τοῦ λόγου. Ἡμέραν τινά, ἐν ᾗ ἐθήρευεν ὁ Νηρείσος, παρουσιάσθη πρὸ αὐτοῦ ἡ καλὴ νύμφη. Μετ' ἀπορίης ἠρώτησεν αὐτὴν ὁ νεανίας.

— Τί ζητεῖς;

— Τίς; ἀντηρώτησεν ἡ Ἥχώ.

— Σὺ εἶπεν ὁ Νηρείσος.

— Σὺ; ἠρώτησεν ἡ νύμφη.

— Ἐγὼ κυνηγῶ, λέγει ὁ νέος.

— Κ' ἐγὼ ἀπντᾷ ἡ κόρη.

— Μήπως νομίζεις ὅτι σε ἀγαπῶ;

— Σὲ ἀγαπῶ! περιπαθῶς ἐφώνησεν ἡ θεῖα κόρη γονυπετήσασα πρὸ τοῦ ἀσπλάγγου.

— Σὲ περιφρονῶ! τῇ λέγει.

— Πονῶ! ἀπντᾷ ἐκείνη κλαίουσα.

— Ἐλπίς ματαία!

— Ματαία! μετ' ἄλγους ἐπανέλαθεν ἡ θεῖα νύμφη ἐν ᾗ ὁ σκληρὸς νεανίας ἀπεμακρύνετο ἀπ' αὐτῆς. Ἀλλ' εἴθε σιγῇ προσέθηκεν ἡ νύμφη καὶ σὺ νὰ ἐρασθῇς, ἀλλὰ νὰ μὴ δυνήθῃς ποτε νὰ πλησιάζῃς τὸ λατρουμένον ὄν.

Ταῦτα εἶπεν ἡ ὠρεῖα καὶ εἰσελθοῦσα εἰς σπήλαιον ἐκθήητο ἐκεῖ ὀρηνοῦσα, ἕως οὗ ὁ Ζεὺς εὐσπλαγχιθεὶς αὐτὴν μετέβαλεν εἰς βράχον· καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἐπαναλαμβάνει τὰς τελευταίας λέξεις, ἃς ἀκροῖται.

Ἐνταῦθα ὁ Ἀρίστων ἔστη ὀλίγον, ὅπως ἀναπνεύσῃ πάντες ἤκουον αὐτοῦ μετὰ προσοχῆς. Ἀλλ' ἡ Ἀναστασία! ἐκείνη ἐπάσχεν τι μεταφυσικόν. Ἐν ᾗ ὁ νεανίας διηγείτο, παρετήρει τοῦτον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ὅσῳ προῦχρει ἡ δ' ἡγήσας, τοσοῦτον ὠρεῖότερος παρίστατο εἰς τὰ ὄμματα αὐτῆς ὁ εὐτυχὴς ἐκεῖνος θνητός· τῇ ἐφάνετο οὐράνιος, νεφελοεὶς, ὁμοίος πρὸς ἐκείνον, ὃν αὐτὴ ὠνευροπόλει. Καὶ ἐξηκολούθει νὰ τὸν βλέπῃ ἀπλήστως ὁσάκις δὲ ἐκείνος κρύφια βλέμματα πρὸς ταύτην ἐραπτεν, ἐταράττετο ὅρῳ αὐτὴν μὴ αἰρουσαν τὸ βλέμμα ἀπ' αὐτοῦ. Ἡ φύσις ἐξετέλει τοὺς νόμους αὐτῆς τοὺς ἰσχυροὺς, τοὺς ἀδιασείστους, τοὺς παναρχίους. Ἀλληλεπιδράσις μυστηριώδης ἐπὶ τῶν παρθένων καρδιῶν τῶν νέων ἐτελεῖτο τὰς στιγμὰς ἐκείνας.

Ὁ φοιτητὴς ἐξηκολούθησεν.

« Ἐν ταῦτοις χρόνοις δὲν παρήλθε πολλὴ καὶ ἡ εὐχὴ τῆς νύμφης ἐπληρώθη. Ὁ ὠρεῖος Νηρείσος ἠγάσθη τοῦ ἰνδάλματος αὐτοῦ, ὅπερ εἶδε κατὰ τύχην ἐντὸς τοῦ ἡμευόντος ὕδατος ἡρώδας πηγῆς. Ὡ πόσον ἦτο δυστυχὴς ὁ πλῆμων νεανίας μὴ δυνάμενος νὰ πλησιάζῃ καὶ ἐγγκαλισθῇ τὸ ὄν ὅπερ ἠγάπα! Ἰστατο ὥστε ὀλοκλήρους παρὰ τὴν πηγὴν θαυρῶν τὴν ἐκτοῦ εἰκόνα· καὶ ὁσάκις ἂν ἐκυπτεν, ὅπως ἀσπάζεσθαι τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος ἐταράττεν αὐτὴν καὶ τὸ ἴν-

δαλμα ἀπόλλυτο. Καὶ τότε δὴ ἀπελπισίαι πλήρους τεινῶν τοὺς βράχιονας ἐκράυγαζε· «Πρὸς τί με φεύγεις, ὃν πολυχάπητον! πρὸς τί ἀποποιεῖσθαί τῶν χειλέων μου τὸν ἀσπασμόν, ὠραῖον πλάσμα! Ἐπιφάνηθι! διότι ἔνευ τῆς σῆς θεᾶς οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν νὰ ζήσω δύναμαι». «Καὶ ταῦτα μὲν αὐτὸς πρὸς τὸ ἀγαπητὸν τοῦ Ἰνδαλμα ἐφώνει παρκαπνούμενος, ἡ δὲ νύμφη Ἥχῳ ἐκ τοῦ σπηλαίου πρὸς τὸν ἴδιον ἐπανελάμβανε τοὺς σπαρκατικούς τούτους λόγους. Ἄλλ' ὥς τὸ Ἰνδαλμα ἀνέλητον ἔμενεν εἰς τὰς κραυγὰς αὐτοῦ, οὕτω καὶ αὐτὸς εἰς τὰς τῆς δυστυχοῦς Ἥχου.

«Πολλὰκις ὁ Νάρκισσος ἐν ᾧ τὸ ἀγαπώμενον ἔβλεπεν ἀπελπισ, ἄφρονα δάκρυα ἀνέβλοζον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ καὶ ἐπιπτον κατὰ σταγόνας ἐπὶ τῆς ἡρέμου τοῦ ὕδατος ἐπιφανείας. Καὶ πάλιν ἐταράσσεται τὸ ὕδωρ, καὶ πάλιν ἠρπάζετο τὸ ὄν, ὑπερὸ Νάρκισσος ἡγάπα, καὶ πάλιν ἀνελύετο εἰς θρόνους ὁ ὠραίος νεανίας, ἡ δὲ Ἥχῳ αὐτοῦ ἐπανελάμβανε. Τέλος ὁ Ζεὺς καὶ τοῦτον λυπηθεὶς εἰς ἄνθος μετεμόρφωσεν, ὑπερ ἄλλο σήμεραν τὸ ὄνομα τοῦ φέρει».

— Ἰδοὺ αὐτό, εἶπεν ἡ κόρη δεικνύσα Νάρκιστον ἐπὶ τῆς ἀνθοδέσμης. Προσποιουμένη δὲ ὅτι ὀφθαλμίζεται τὸ ἄνθος ἐπέθηκε κρυφίως φιλίῃ ἐπὶ τῆς ἀνθοδέσμης, ὅπερ δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ νεανίου. Ἡσθάνθη τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἰσχυρὸν παλμόν εἰς τὴν καρδίαν, ὥστε χεῖρ τις ἐσφριγγεν αὐτήν.

Ἀκούσασα ἡ κόρη τοῦ ὠραίου νεανίου πλήρης θαυμασμοῦ, ἥσθάνετο πρὸς τοῦτον κλίσιν, πύθον' ἔρωτα ἐνόμιζεν ὅτι εὔρε τὸ ποθοῦμενον καὶ ἦδη ἐπιθύμει καὶ αὐτὴ, ὥς ἡ Ἥχῳ, νὰ πέσῃ εἰς τοὺς πόδας τοῦ καὶ νὰ εἴπῃ πρὸς αὐτὸν ὅτι αἰσθημα φλογερὸν κατέλαβεν αὐτήν.

— ὦ! καὶ ἂν ἐγνώριζεν ὅτι ἐκεῖνος ἦτο κἄτοχος τοῦ χειρογράφου! ἄλλ' ἐνόμιζεν αὐτὸ κατεστραμμένον ἦδη.

Καὶ νῦν ἐξήτει εὐκαίρην νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς αὐτόν. Τὸ ταλμῆρόν καὶ τὸ παρὰβολὸν τοῦ χαρακτήρος αὐτῆς, ὅπερ ἐγνώμεν, ὡθεὶ τὴν νεανίδα πρὸς τοῦτο.

Οἱ Εὐτυχεῖς Θνητοί.

Μετ' οὐ πολὺ ἦλθον οἱ χωρικοὶ κομίζοντες τὸ γεῦμα. Παρεσκευάσαν αὐτοσχέδιον τράπεζαν καὶ οἱ δαιτυμόνες, τέσσαρες τὸν ἀριθμόν, ὁπλαδὸν περὶ αὐτὴν καθήσαντες ἤρξαντο τοῦ γεύματος διακονούμενοι ὑπὸ τῶν χωρικῶν. Ἡ ὁμιλία περιστράφη περὶ τὰ φαγητά. Ὁ Ἀρίστων διηγείτο τὸν βίον τῶν ἐν Ἀθήναις φοιτητῶν καὶ διαφόρους θυμηθεὶς αὐτοῦ σκηνάς, ἡ δὲ Ἀναστασία ἔροιπτεν αὐτῷ ὑπόδα' φλογερώτατα βλέμματα.

Μετὰ τὸ γεῦμα ἔλαβον τὸν καφέν, καὶ οἱ μὲν προγοδεσπύτι κατέκλιθησαν ὑπὸ σκιάν δρυός, οἱ δὲ χωρικοὶ ἐκλήθησαν ὅπως γευματίσωσιν. Οἱ δύο νεοὶ ἐμακρύνθησαν ὀλίγον καὶ ἕστησαν ὑπὸ δένδρον πρὸς τὴν ταύτην φορὰν μύνοι· αἱ καρδίαι αὐτῶν ἰσχυρῶς

ἐπάλλοντο. Σιγὴ ἐπὶ ἱκανὴν ὥραν ἐπεκράτησε· τέλος ἡ κόρη πρώτη τὴν σιγὴν διέκοψε.

— Σύγγνωτε, εἶπεν, νὰ σπεύθωμαι πρὸς ὑμᾶς ἐρωτήσιν τινα. Ἄν σήμερον εὐρίσκετο Ἥχῳ τις, ἥ τις γονυπετούσα πρὸ ὑμῶν ἐξομολόγητο ὑμῖν περιπαθῶς τὸν ἐρωτᾶ της, ἀρὰ γε ἠθέλετε περιφρονῆσαι τὴν ταλαίπωρον δι' ἀρνήσεως;

Ἦτο ἀκούοντες εὐφρῆς ὁ νεανίας, ἡ ὥστε νὰ μὴ ἐννοήσῃ τὸν σκοπὸν τῆς ἐρωτήσεως ταύτης, ἀφ' οὗ μάλιστα ἀναγνούς τὴν ἐξομολόγησιν ἐγίνωσκε τὸν χαρακτήρα τῆς κόρης. Ἡ κρίσιμος στιγμή ἐπέστη, ἀπηγεῖτο ἡ κατὰλλήλως ἀπάντησις ἵνα ἐνθαρρύνῃ τὴν ὠραὴν πρὸς ἐξομολόγησιν· καὶ εἶπεν ἀπελῶς.

— Ἄν ἡ Ἥχῳ αὕτη ἦτο καλὴ καὶ θελητική, ὥσπερ ὑμεῖς, οὐδεὶς βεβλῶς θὰ εἴναι τοσοῦτον ἀγροίκος, ὥστε νὰ τολμήσῃ, ν' ἀποποιήθῃ, μένων ἀνάσθητος εἰς τὰ θέλητρά της.

Ἡ κόρη ἠρπύρισε· δὲν ἠλπίζεν ἀπάντησιν τοιαύτην, τοιαύτην ὅμως ἐπιθύμει. Ὁ ὀξυδερχὴς ἐκεῖνος νεανίας ἐννοήσας τὰ διανοήματα αὐτῆς ἀπήντα κατὰλλήλως.

— Καὶ ἂν ἡ νύμφη αὕτη ἦτο ἡγία ἐγώ; εἶπεν ἡ κόρη μειδιώσα.

— ὦ! τότε θὰ ἦμην ὁ εὐτυχέστατος τῶν θνητῶν!

— Ἐσθ' λοιπὸν ὁ εὐτυχέστατος τῶν θνητῶν! εἶπε καὶ ἔτεινεν αὐτῇ τὴν δεξιάν. Ἡ καρδία μου σοὶ ἀνήκει!

Ὁ φοιτητὴς πλήρης συγκινήσεως καὶ θαυμασμοῦ διὰ τὴν τόλμην τῆς νεανίδος καὶ τὴν εὐκαίρην ἐλαβε μετὰ τῶν ἑαυτοῦ χειρῶν τὴν λαμποφυῆ τῆς κόρης καὶ κατησπάσατο αὐτήν.

— Εἰς τὸ ἐξῆς θὰ εἴσαι τὸ ἀντικείμενον τῆς λατρείας μου, εἶπε, ἐξαγαγὼν δὲ ἐκ τοῦ θυλακίου τὸ τετράδιον ἐκεῖνο προσέθηκεν.

— Ἦδη λάβε τοῦτο, ὅπερ σοὶ ἀνήκει καὶ φύλαττε αὐτό· διότι εἴναι τὸ μέσον, ὅπερ τὰς καρδίας ἡμῶν ἀπρίξ συνέδεσεν.

Ἡ νεκρά ἀναγνώρισα αὐτὸ ἰσορρήθη.

— Πῶς! ἀέγνωνς... ἐφέλλισε.

— Πρὸς τί ταράττεσαι, ἀγαπητὴ μοι; μήπως δὲν ἀνέκομεν ἀλλήλοις ἦδη;

— Ἐχεις δίκαιον. Καὶ πῶς εὐρέθη τοῦτο εἰς χεῖράς σου;

— Εὐρὸν αὐτό, καθ' ἣν ἡμέραν ἀνεχώρουν ἐκ τοῦ πύργου, ἡ θεῖα πρόνοια ἐστείλε μοι τοῦτο, ἵνα με προπαρασκευάσῃ ὅπως δεχθῶ τὴν ἐξομολόγησιν σου σήμερον καὶ φανῶ ἄξιος τῆς εὐκαίρειάς σου. Λάβε καὶ συμπλήρωσιν αὐτὸ καὶ γράψον νῦν τὰς νέας ἐντυπώσεις καὶ τοὺς νέους πόθους σου.

Ἡ ἐρπύρινη λαβούσα νυχαιρίστηεν, ἀμφοτέρω δὲ διηρθύθησαν εἰς τὴν τράπεζαν τῶν καλῶν χωρικῶν, οἵτινες ἐνετράφον εἰς τὰ περισσεύματα τῶν κλασμάτων, πίνοντες θρηκτικὸν αἶθωπα οἶνον.

— Καλῶς τὰ χεῖρεςθε παλληκαρίζε! ἐχαίρειται ἡ κόρη.

— Νέται καλὰ κυρούλα, ἀπάντησαν οἱ χωρικοί. Ὁρίστε!

Οἱ δύο ἔρχονται (καὶ νῦν, δυνάμεθα εὖτε νὰ καλῶμεν αὐτούς) ἐκαθέστησαν ὀλίγον ἀπωτέρω, περπόμενοι ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ θορυβώδους γένεματός. Μετὰ τὸ τέλος τοῦτου οἱ χωρικοὶ εὐθυμεῖς καταστάσαντες ἤρξαντο ἔδοντες διχόροα ἔσκατα τοῦ χωρίου, πρωτότυπα, ἅπερ εἰλυσάν τὴν προσοχὴν τοῦ νέου.

Φλυαριῶν τὸ ἀννάγωμα.

Ὁ ζωηρότερος πάντων ἐν τῷ συμποσίῳ ἔκειντο τῷ ἀγροτικῷ ἦν νέος Γεωργίος καλούμενος, ἀνεψιὸς τοῦ ἐπιστάτου, ἑγγαμὸς, γινώσκων καὶ τινα κολλυβογράμματα, εὐθυμότατος καὶ καλοῦ λαλίστερος. Διὰ τῶν φωνῶν αὐτοῦ καὶ χειρονομιῶν ἐγώχλει τοὺς ἔδοντας, ὁ Παῦλος ἀσπείρουμένος, λέγει πρὸς αὐτόν:

— Γιώργο ἀνεψιέ, γὰρ πῆς πουλὶα;

— Πουλὶα, ὅπου ῥοῖνευσι τὰ ῥοῖνευοντα.

— Νὰ μὴ φωνάξῃς πολὺ, κοῦδουσι γονυκάδῃ σὺν.

— Χά! χά! χά! γὰρ πῆς καὶ σὺ αὐγὴ;

— Αὐγὴ, ὅπου ῥοῖνευσι τὰ ῥοῖνευοντα.

— Βάλε νὰ πιούσῃ! Θουηδὶα ἐπέχου ἡ γενιχὴ.

— Καλὴ, μὰ δὲν πᾶγει; ἐρώνησαν πάντες.

— Δὲν πᾶγει; Χμ. Καὶ ἀρπάσας τὴν βούκαλιν ἤρξατο πίνων εἰτα δίδων αὐτὴν τῷ Πύλῳ, τσουῆς, μωρὲ θεῖε νὰ ἰδῇς πῶς πᾶγει. Ἀκούς δὲν πᾶγει! Πᾶγει καὶ καλοπᾶγει καὶ καλοπαπαπᾶγει! Ἰσὶα μέσῃ εἰς τὴν καρδίᾳ τρέχει τεύλογημένο καὶ τὴν ἀνοίγει καὶ τὴν κᾶνει τριαντάφυλλο, κητέλαδες; τριαντάφυλλο, δηλαδὴ εἰς τὴν Ἑλληνιστὴν ῥόδα καὶ τὸ λῆθι τοῦ γκιουλ-γικγῆ, τὰ κηλλίτερο εἰσδῆμα τοῦ Κεζανλίκ, πόλις τῆς Βουλγαρίας κοντὰ εἰς τὰ βελχάμικ, δὴ λῆθι Αἰμός, μέγχο βουνό, Ἰσὶα μὲ τὰ σύννεφα. Μωρὲ ἐκεῖ σοὺ κᾶνουν ἕνα κασέρι, νύστιμο ὅταν χοιμέρι καὶ τὸ λέν βελκαμίσιο, γιὰτὶ εἶναι βουνίσιο. Νέχῃς ἀπ' ἐκεῖνο τὸ κασέρι εἰς ἐτοῦτο τὸ λημέρι κημὶκ κατσοτὴ δρέμικ, καθ' αὐτὸ πὸ τὰ Βελχάμικ καὶ νὰ φῶς καὶ νὰ ἰδῇς! Ὑστερ, φίλε μου, νὰ τρεβήῃς καὶ ἕνα μῦρο καὶ νὰ τὸ βάλῃς στραβὴ. Αἶ καὶ ἂν δὲν ἔχομε βελκαμίσιο, μῦρο ἔχομε. Καὶ ἀρπάσας τὴν βούκαλιν κατέπιε πάλιν ἱκανόν ἐκ τοῦ περιεχομένου αὐτῆς, εἰτα προσέθηκεν.

Μ. Π. ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΗΣ.

ΝΕΑ ΜΕΘΟΔΟΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ.

Ο Χ. MAX NORDAU.

Ἀνάγνωτε τὸ νέον σύγγραμμα τοῦ κ. Max Nordau καὶ θέλετε παραδεχθῆτε ὅτι οὐδὲν ἄλλο κριτικὸν ἔργον τοῦ λοιποῦ πρέπει ν' ἀνάγκασθῃ κατὰ θάλασσαν πεισθῆναι ὅτι μόνον οἱ ἰατροὶ ἔχουσιν τὸ προτέρημα τοῦ κρίναι ὑγιῶς τὰ ἔργα τῆς τέχνης, πᾶσα

δὲ ἄλλη κριτικὴ ἀποβαίνει περιττή. Ἀνάγνωτε τὸν Max Nordau καὶ οὐδὲν ἔργον νεωτέρας τέχνης θὰ ἀπεφθῇτε πλέον νὰ διέλθῃτε· διότι ὁ κ. Nordau, δημοσιογράφος καὶ ἰατρός, ἐπιστημονικῶς ἀποδεικνύει ὅτι πάντες οἱ ἐπιστημότεροι καλλιτέχναι καὶ συγγραφεῖς τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος εἰσὶ μωροὶ καὶ ἀνόητοι, ἰδιαζόντες πῶς χαρακτῆρος, οἱ δὲ θαυμάζοντες τὰ ἔργα τῶν εἰδὼν ὑστερικοί, ἢ τοῦλάχιστον νευροπαθεῖς.

Ὁμολογῶ ὅτι ἡ ἰδέα σοβαρῶν ἐπιστημονικῶν λόγων, ὅπως ἀπόσχω τοῦ λοιποῦ παντός ἔργου, ἐβελξέ με πῶς. Ἀλλὰ καὶ φόβος τις κατέλαβέ με πρὸς παραδοχὴν τῶν ἰδεῶν τοῦ κ. Nordau, σκεπτόμενον, ὅτι πρέπει νὰ ὁμολογήσω κατ' ἐμαυτὸν ὅτι ἦμιν ὑστερικός, διότι ἐθαύμασα τινὰς τῶν συγγραφέων, οὓς ἀνοήτους καὶ παλιμπαιδας ἀποδείκνυσιν. Ἐν πλήρει διλήμματι εὐρισκόμενος τις, δι' ὀλίγης καλῆς θελήσεως, δύναται τέλος νὰ σωθῇ.

Ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἄλλοτε ἀνέγγων, ἐν τινι ἀγγλικῇ ἐπιθεωρήσει μακρὰν μελέτην ἐκ σειρᾶς συλλογισμῶν ἀναντιρρήτων, μὴ ἀρκομένων εἰς ἀπλὴν μόνον βεβαίωσιν, ἀλλ' εἰς τὴν διὰ πολυαριθμῶν παραδειγμάτων ἀπόδειξιν, ὅτι ὁ Βίκτωρ Hugo συγγραφεὺς ἦν ἄνευ ταλάντου καὶ ποιητικῆς ἀποτρόπαιος. Ἰνα δὲ κάλλιον πείθῃ τοὺς ἀναγνώστας αὐτοῦ ὁ κριτικός, ὃς ἐπελήφθη τοῦ ἔργου νὰ καταρρίψῃ τὸν συγγραφέα, ἐφρόντισε νὰ συνοδεύσῃ ἕκαστον τῶν χωρίων αὐτοῦ διὰ μικρᾶς σημειώσεως δηλωτικῆς τοῦ τίτλου τοῦ ἔργου, ἐξ οὗ ἐλήφθη τὸ ἀπόσπασμα, τοῦ τόπου καὶ χρόνου τῆς δημοσιεύσεως, τοῦ ἀριθμοῦ τῆς ἐκδόσεως, τοῦ ἀριθμοῦ τῆς σελίδος, ὅθεν προήρχετο ὁ στίχος κτλ. Εἶχον πλήρη συναισθήσιν ὅτι ἂν εἰς τοιαύτην σελίδα τοῦ δεινός ἔργου ἀνεύρισκον τὸν χωλαίνοντα στίχον, ὁ Βίκτωρ Hugo ἐξάπαντος ἦν ἐλαεινὸς ποιητής.

Μετὰ πολλοὺς διαταγμοὺς ἀπεφάσισα τέλος νὰ προῶ εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν ταύτην, καὶ εὖρον ὅτι ὁ κωλὸς στίχος, ὃν μοι ἐσημείωσαν, προήρχετο ἐκ τοῦ ὁρισμένου βιβλίου· ἀλλ' εἶδον ἐπίσης ὅτι παρ' αὐτῷ ὑπῆρχον δέκα ἕτεροι στίχοι, ἢ ἑκατὸν, ἢ χίλιοι ἐλαϊστικῶς ὡραιότατοι.

Ἄνευ φόβου λοιπὸν ἀνέγγων τὸ βιβλίον τοῦ κ. Nordau καὶ λέγω ὅτι ἂν καὶ ἐν πολλοῖς ὁμοιάσῃ τὸ περὶ τοῦ Βικτωρος Hugo ἄρθρον τῆς Ἐπιθεωρήσεως οὗδ' ἐν ἡπτον δὲν εἶναι ἐκ τῶν περιεργότερων καὶ διδακτικωτέρων ἔργων, ἅτινα δύναται τις νὰ ἴδῃ, μέχρι τῆς ἀνοητοτέρας προχωροῦν ἀδικίας, ἀλλὰ ὅλπον ζωορὸν φῶς εἰς τὰ ὀλίγον μέχρι τοῦδε διαλευκαινόμενα ἀντικείμενα, ζωηρότατον ἐνίοτε, βλάπτον μᾶλλον ἢ διαφωτίζον.

Θαυμαστὸς γηγόμενος τοῦ Lombroso ὁ κ. Nordau, ἐπεχείρησε νὰ συμπληρώσῃ οὕτως εἰπεῖν τὰς μελέτας τοῦ σοφοῦ τούτου περὶ τῆς μεγαλοφυΐας καὶ τῆς παραφροσύνης. Πρὸς τοῦτο ἐνεβόλυνε εἰς τὰς τῶν ψυχικῶν, διανοητικῶν καὶ ἠθικῶν παρεκτροπῶν μελέτας τοῦ δόκτορος Morel, τὰς μᾶλλον προσφάτους ἐργασίας τῶν διασημωτέρων φρενολόγων, γάλλων ἢ ἄλλων, τὰς καθημερινὰς ἀνακαλύψεις ὅπως νέας ἐπιστήμης τῆς ψυχροφυσιολογίας.

Οὕτως ὁκλιθεὶς, ἐπεχείρησε ν' ἀποδείξῃ ἡμῖν ὅτι ἐσμέν, ἂν μὴ παρὰφρονες, ὅπερ ἐν τῶν ὁρίων τῆς